

รายงานการปฏิบัติการพยาบาลของอาจารย์ (Faculty Practice)

เรื่อง การพยาบาลผู้ป่วยโรคเบาหวาน

ณ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลขนาย

โดย

นางจงกลณี ต้อยเจริญ

ปีการศึกษา 2565

สาขาการพยาบาลชุมชน

คณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก

บันทึกผลการทำ Faculty Practice รายบุคคล สาขาวิชาการพยาบาลชุมชน

ชื่อ – สกุล นางจกกลณี ต้อยเจริญ

ความเชี่ยวชาญ การพยาบาลผู้ป่วยโรคเบาหวาน

หน่วยให้บริการ ชุมชน หมู่ที่ 5 บ้านบึงพญาปราบ ต.บ้านเกาะ

เป้าหมาย

เพื่อเพิ่มพูนความเชี่ยวชาญในการพยาบาลผู้ป่วยโรคเบาหวาน

เวลานำความเชี่ยวชาญไปให้บริการ ทุกวันจันทร์ และ วันศุกร์ เวลา 08.00-17.00 น.ระยะเวลา มิถุนายน 2565 - พฤษภาคม 2566

การให้บริการตามความเชี่ยวชาญ วันที่ .... เวลา	วัตถุประสงค์	การปฏิบัติการพยาบาล	ผลจากการให้บริการ
เพื่อให้การพยาบาลผู้ป่วยโรคเบาหวาน จ 13 มิ.ย.65 ศ 24 มิ.ย.65 จ 4 ก.ค.65 ศ 22 ก.ค.65 จ 8 ส.ค.65 ศ 26 ส.ค.65 จ 19 ก.ย.65 ศ 30 ก.ย.65	เพื่อส่งเสริมความรู้ให้กับผู้ป่วย ลดความเสี่ยง มีการป้องกันและชะลอการเกิดภาวะแทรกซ้อนจากโรคเบาหวาน	1. ทักทายอย่างสุภาพ แนะนำตนเอง ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการเยี่ยมบ้าน ใช้ท่าที่เป็นมิตร รับฟังอย่างตั้งใจ เปิดโอกาสให้ผู้ป่วยและครอบครัวพูดคุยถึงปัญหาและความต้องการ 2. ประเมินข้อมูลทั่วไป สภาพร่างกาย อาการสำคัญ การรับประทานอาหาร การใช้ยา การออกกำลังกาย การพักผ่อน การขับถ่าย การดูแลเท้า สิ่งแวดล้อมในบ้าน และบทบาทของผู้ดูแล	1. ผู้ป่วยและครอบครัว ให้ความร่วมมือในการสนทนา สามารถพูดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูลได้ 2. ได้ข้อมูลสภาพปัญหาและบริบทชีวิตจริงของผู้ป่วย บางส่วน

การให้บริการตามความ เชี่ยวชาญ วันที่ .... เวลา	วัตถุประสงค์	การปฏิบัติการพยาบาล	ผลจากการให้บริการ
จ.10 ต.ค.65 ศ 28 ต.ค.65 จ.7 พ.ย.65 จ 25 พ.ย.65		3.ซักถามความรู้เกี่ยวกับโรคเบาหวาน การควบคุมอาหาร การใช้ยา การติดตามระดับน้ำตาล และการป้องกัน ภาวะแทรกซ้อน โดยใช้คำถามปลายเปิด 4.ใช้เทคนิค 3 อ 2 ส 5.ร่วมกำหนดเป้าหมายการปรับพฤติกรรมที่ชัดเจนและ ปฏิบัติได้จริง 6.วางแผนติดตามต่อเนื่องร่วมกับครอบครัวหรือผู้ดูแล	3. ผู้ป่วยสามารถอธิบายความเข้าใจ เกี่ยวกับโรคและการดูแลตนเองได้ ใน 4 ซักถามผู้ป่วยจาก 3 อ 2 ส 5. ร่วมสรุปเป้าหมายการปรับ พฤติกรรมที่ชัดเจน

การจัดการผลลัพธ์ที่เกิดจากการปฏิบัติการพยาบาลของอาจารย์

1. การปฏิบัติการพยาบาล ผลจากการปฏิบัติการพยาบาลตามความเชี่ยวชาญการพยาบาลผู้ป่วยโรคเบาหวาน ใช้เวลาทั้งสิ้น 90 ชั่วโมง สามารถดำเนินการได้ตามแผนที่กำหนดมีผู้ป่วยเข้ารับบริการจำนวน 10 คน ผลการปฏิบัติการพยาบาลพบว่าบรรลุตัวชี้วัดตามที่กำหนดคือ

1) ผู้ป่วยได้รับความรู้ 3 อ 2 ส ตาม สบช โมเดล ครบทุกราย

2. ผลลัพธ์ต่อบุคคลากรทีมพยาบาล มีแนวทางการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการดูแลตนเอง ตามหลักใช้ 3 อ 2 ส ตาม สบช โมเดล เป็นแนวทางการสื่อสารเพื่อส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมสุขภาพที่ยึดผู้ป่วยเป็นศูนย์กลาง โดยมุ่งเน้นการสร้างความร่วมมือระหว่างบุคลากรสุขภาพกับผู้ป่วย

3. การใช้ความรู้จากการปฏิบัติการพยาบาลเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน/การบริการวิชาการ/วิจัย

ใช้ประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาลและหลักฐานเชิงประจักษ์มาจัดทำสาระความรู้เรื่องการพยาบาลผู้ป่วยโรคเบาหวาน ในการจัดการเรียนการสอน เรื่อง การดูแลผู้สูงอายุโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง วิชาปฏิบัติการพยาบาลชุมชน สำหรับนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 3

4. ผลลัพธ์เพื่อการพัฒนาชุมชนและสังคม นำความรู้และประสบการณ์และสาระความรู้ไปใช้ในการบริการวิชาการแก่สังคมผ่านหลักสูตรการอบรมระยะสั้น สำหรับพยาบาลวิชาชีพ รวมถึงการบริการวิชาการแก่ชุมชนสำหรับประชาชนและหรือผู้ที่มีโรคเบาหวานหรือมีภาวะเสี่ยงต่อการเกิดโรคเบาหวาน

การทบทวนการดำเนินงาน

1. ทบทวนแผนและกระบวนการดำเนินงานพบว่า สามารถดำเนินการได้ตามแผนที่กำหนดมีผู้ป่วยได้รับการเป็นไปตามเป้าหมายและผลการดำเนินงาน บรรลุตัวชี้วัดความสำเร็จที่กำหนดตั้งนั้นเพื่อยกระดับการดำเนินงานในการการพยาบาลผู้สูงอายุโรคเบาหวาน ซึ่งอาจจะต้องปรับทฤษฎีการดูแลตนเองที่ทำให้แสดงถึงการปรับพฤติกรรมของตนเองมากขึ้น ซึ่งจะนำ 3 อ 2 ส ของ สบช โมเดล มาเพิ่มเติม เพื่อให้ผู้ป่วยเกิดความเข้าใจที่ง่ายในการปรับพฤติกรรมตนเองได้ดีขึ้น

สรุปสิ่งที่ได้รับจากการปฏิบัติการพยาบาลตามความเชี่ยวชาญ

พบว่าจำนวนชั่วโมงที่ดำเนินการทั้งสิ้น 90 ชม.ส่งผลให้เกิดความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติการพยาบาลผู้สูงอายุโรคเบาหวาน สำหรับผู้ป่วยการปรับพฤติกรรมบางอย่างยังต้องเพิ่มความรู้ พฤติกรรมการดูแลตนเอง โดยให้ครอบครัวหรือสมาชิกครอบครัวมีส่วนร่วมในการดูแลผู้ป่วยด้วยและส่งเสริมแรงจูงใจเพื่อให้ได้มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ดีขึ้น

ดังนั้นเพื่อยกระดับความเชี่ยวชาญและนำประโยชน์มาใช้ในการเรียนการสอน การบริการวิชาการกับสังคม จึงวางแผนการพัฒนาคู่มือให้กระชับ น่าสนใจ สำหรับเผยแพร่และนำไปใช้ประโยชน์ได้ในวงกว้าง

แนวทางการพัฒนา และแสดงรวมชั่วโมงให้บริการตามความเชี่ยวชาญ 90 ชั่วโมง

อาจารย์ได้รับการพัฒนาทักษะด้านการพัฒนาการพยาบาลผู้สูงอายุโรคเบาหวาน สามารถคัดกรอง ประเมิน และวางแผนการดูแลผู้ป่วยโรคเบาหวาน ในชุมชนได้อย่างถูกต้อง ลดการเกิดภาวะแทรกซ้อนจากโรคเบาหวาน โดยมีการให้บริการตามความเชี่ยวชาญ ตั้งแต่เดือนเดือนมิถุนายน 2565 – กรกฎาคม 2566 คิดเป็น 90 ชั่วโมง

.....

(นางจกกลณี ตัญเจริญ)

ผู้เสนอ

.....

(นายมนโธ วงษาหล้า)

หัวหน้าสาขาวิชาการพยาบาลชุมชน

ผู้เห็นชอบ

.....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์นิสากร วิบูลชัย)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา

ผู้อนุมัติ

ภาคผนวก

แบบสัมภาษณ์พฤติกรรมสุขภาพ 3 อ. 2 ส.

สำหรับผู้ป่วยโรคเบาหวานในชุมชน

(อาหาร • ออกกำลังกาย • อารมณ์ • สุกดิบ • สุรา)

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์นี้ใช้สำหรับ ชักถามและประเมินพฤติกรรมสุขภาพผู้ป่วยโรคเบาหวานในชุมชน ตามกรอบแนวคิด 3 อ. 2 ส.

ส่วนที่ 1-3 (3 อ.): ใช้มาตรวัด Likert 5 ระดับ (5 = มากที่สุด, 4 = มาก, 3 = ปานกลาง, 2 = น้อย, 1 = น้อยที่สุด)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ป่วย

ชื่อ-สกุล:	_____	อายุ:	_____ ปี
ระยะเวลาป่วย:	_____ ปี	HbA1c	_____ %
	_____	ล่าสุด: (วันที่: _____)	_____

ส่วนที่ 1: อ. ที่ 1 — อาหาร

1.1 พฤติกรรมการรับประทานอาหาร (ประเมิน Likert 5 ระดับ)

ข้อ	พฤติกรรม / คำถาม	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
1.	ท่านรับประทานอาหารตรงเวลาสม่ำเสมอทั้ง 3 มื้อ	☐	☐	☐	☐	☐
2.	ท่านหลีกเลี่ยงอาหารรสหวาน เช่น ขนมหวาน น้ำอัดลม น้ำหวาน ชานมไข่มุก	☐	☐	☐	☐	☐
3.	ท่านหลีกเลี่ยงอาหารรสเค็มจัด เช่น น้ำปลา ซีอิ๊ว เกลือ ของดอง	☐	☐	☐	☐	☐
4.	ท่านรับประทานอาหารผักหลากหลายชนิดอย่างน้อย 1 ท็อปต่อมื้อ	☐	☐	☐	☐	☐
5.	ท่านเลือกรับประทานข้าวกล้อง ขนมปังโฮลวีต หรืออาหารที่มีกากใยสูง	☐	☐	☐	☐	☐
6.	ท่านควบคุมปริมาณข้าวหรือแป้งให้เหมาะสมในแต่ละมื้อ	☐	☐	☐	☐	☐
7.	ท่านหลีกเลี่ยงการรับประทานผลไม้รสหวานจัดในปริมาณมาก เช่น ทุเรียน ลำไย องุ่น	☐	☐	☐	☐	☐
8.	ท่านอ่านฉลากโภชนาการก่อนเลือกซื้ออาหารสำเร็จรูป	☐	☐	☐	☐	☐

ส่วนที่ 2: อ. ที่ 2 — ออกกำลังกาย (Exercise)

2.1 พฤติกรรมการออกกำลังกาย (ประเมิน Likert 5 ระดับ)

ข้อ	พฤติกรรม / คำถาม	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
11.	ท่านออกกำลังกายหรือมีกิจกรรมทางกาย เช่น เดิน ทำสวน กวาดบ้าน อย่างน้อยสัปดาห์ละ 5 วัน	☐	☐	☐	☐	☐
12.	ท่านออกกำลังกายต่อเนื่องครั้งละอย่างน้อย 30 นาที	☐	☐	☐	☐	☐
13.	ท่านรู้สึกว่าคุณมีแรงและสามารถเคลื่อนไหวได้ดีในชีวิตประจำวัน	☐	☐	☐	☐	☐
14.	ท่านหลีกเลี่ยงการนั่งหรือนอนนิ่งติดต่อกันนานเกิน 1 ชั่วโมง	☐	☐	☐	☐	☐
15.	ท่านตรวจวัดระดับน้ำตาลก่อนและหลังออกกำลังกายเมื่อมีโอกาส	☐	☐	☐	☐	☐

ส่วนที่ 3: อ. ที่ 3 — อารมณ์

3.1 พฤติกรรมด้านอารมณ์และสุขภาพจิต (ประเมิน Likert 5 ระดับ)

ข้อ	พฤติกรรม / คำถาม	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
18.	ท่านรู้สึกผ่อนคลายและไม่เครียดกับการดูแลโรคเบาหวานของตนเอง	☐	☐	☐	☐	☐
19.	ท่านมีวิธีการจัดการกับความเครียดหรือความกังวลได้ด้วยตนเอง เช่น สวดมนต์ ทำสมาธิ คุยกับคนที่ไวใจ	☐	☐	☐	☐	☐
20.	ท่านนอนหลับพักผ่อนได้เพียงพอ 7-8 ชั่วโมงต่อคืน	☐	☐	☐	☐	☐
21.	ท่านรู้สึกมีกำลังใจและไม่ท้อแท้กับการรักษา	☐	☐	☐	☐	☐
22.	ท่านได้รับกำลังใจและการสนับสนุนจากครอบครัวหรือคนในชุมชน	☐	☐	☐	☐	☐

ส่วนที่ 4: ส. ที่ 1 — สูบบุหรี่ (Smoking)

4.1 ประเมินพฤติกรรมการสูบบุหรี่

ข้อ	คำถาม	ใช่	ไม่ใช่	เคยแต่เลิกแล้ว
25.	ปัจจุบันท่านสูบบุหรี่หรือบุหรี่ไฟฟ้าอยู่หรือไม่?	☐	☐	☐
26.	ท่านสูบบุหรี่ในบ้านหรือบริเวณที่มีเด็กและผู้ป่วยอยู่ด้วยหรือไม่?	☐	☐	—
27.	ท่านทราบหรือไม่ว่าการสูบบุหรี่ทำให้ภาวะแทรกซ้อนของโรคเบาหวานรุนแรงขึ้น?	☐	☐	—

ข้อ	คำถาม	ใช่	ไม่ใช่	เคยแต่เลิกแล้ว
28.	ท่านมีความต้องการหรือความพยายามที่จะเลิกสูบบุหรี่หรือไม่?	☐	☐	—

ส่วนที่ 5: ส. ที่ 2 — สุรา

5.1 ประเมินพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์

ข้อ	คำถาม	ใช่	ไม่ใช่	เคยแต่เลิกแล้ว
31.	ในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา ท่านดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์หรือไม่?	☐	☐	☐
32.	ท่านดื่มแอลกอฮอล์ติดต่อกันทุกวันหรือเกือบทุกวันหรือไม่?	☐	☐	—
33.	ท่านทราบหรือไม่ว่าแอลกอฮอล์ทำให้ระดับน้ำตาลในเลือดผันผวนได้?	☐	☐	—
34.	ท่านมีความต้องการหรือความพยายามที่จะลดหรือเลิกดื่มแอลกอฮอล์หรือไม่?	☐	☐	—

สรุปผลการประเมินและคะแนนรวม

หมวด	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้	ประเด็นที่ควรพัฒนา
อ.1 อาหาร (ข้อ 1–8)	40		
อ.2 ออกกำลังกาย (ข้อ 11–15)	25		

หมวด	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้	ประเด็นที่ควรพัฒนา
อ.3 อารมณ์ (ข้อ 18-22)	25		
ส.1 สุขบุหรื (บันทึกเชิงคุณภาพ)	—		
ส.2 สุรา (บันทึกเชิงคุณภาพ)	—		
รวม 3 อ. (คะแนน Likert)	90		